

li.remissvar@regeringskansliet.se

li.transport.remissvar@regeringskansliet.se

Remissyttrande LI2026/00922

Yttrande från Skärgårdsredarna avseende promemorian Ökad tillgång till hållbara drivmedel inom luftfart och sjöfart (Ds 2026:11)

Föreningen Skärgårdsredarna är en branschorganisation för svensk inrikes sjöfartsnäring och representerar ett 90-tal rederier med verksamhet runt hela Sveriges kust samt i kanaler och insjöar. Den fartygsflotta på drygt 350 fartyg som finns hos Skärgårdsredarnas medlemmar transporterar årligen mer än 35 miljoner passagerare och mer än 14 miljoner fordon inom hela Sverige.

Skärgårdsredarnas övergripande synpunkt

Skärgårdsredarna välkomnar att staten tar en tydligare roll för att öka produktionen och tillgången på hållbara drivmedel för sjöfarten. Förslagen i Ds 2026:11 är ett viktigt steg i rätt riktning. För att omställningen ska lyckas krävs dock att politiken tar ansvar för hela kedjan – från produktion och distribution till infrastruktur och användning ombord på fartygen.

För den mindre yrkesmässiga sjöfarten är detta särskilt viktigt. Sveriges skärgårdsrederier består till stor del av mindre företag som saknar möjligheten att själva bära den ekonomiska och tekniska risk som omställningen innebär. Samtidigt förväntas dessa företag ställa om sina fartyg och verksamheter i en allt snabbare takt. Staten kan inte kräva en snabb omställning utan att samtidigt skapa förutsättningar för att den ska vara möjlig. Hållbara bränslen måste finnas där fartygen finns.

Skärgårdsredarna delar bedömningen att staten behöver stimulera produktion av hållbara drivmedel. Men ökad produktion är inte tillräckligt. För ett skärgårdsrederi spelar det liten roll att hållbara drivmedel produceras i Sverige om de inte finns tillgängliga i de hamnar där trafiken bedrivs. Skärgårdstrafiken är geografiskt spridd och bedrivs ofta från mindre hamnar med begränsad infrastruktur.

Skärgårdsredarna anser därför att den fortsatta politiken måste omfatta hela försörjningskedjan:

Produktion – Distribution – Hamninfrastruktur – Fartyg – Trafik.

Staten bör säkerställa att även mindre hamnar och skärgårdsområden omfattas av satsningar på infrastruktur för hållbara drivmedel.

Teknikneutral omställning

Skärgårdsredarna välkomnar att promemorian även lyfter elektrifiering och energieffektivisering. Elektrifiering kommer att vara en viktig del av omställningen för många fartyg, men den kan inte vara den enda lösningen.

Skärgårdstrafiken omfattar många olika typer av fartyg och trafikupplägg. För vissa fartyg kan batteridrift vara den bästa lösningen. För andra kan hållbara biodrivmedel eller andra alternativa energibärare vara mer ändamålsenliga. Politiken måste därför vara teknikneutral.

Staten bör skapa förutsättningar för rederierna att välja den lösning som fungerar bäst utifrån fartyg, trafikmönster och lokala förutsättningar. Det är företagen och verksamheten som måste stå i centrum – inte en på förhand bestämd teknisk lösning.

Investeringsstöd måste nå de mindre rederierna

Skärgårdsredarna tillstyrker inriktningen mot fortsatta och förbättrade investeringsstöd samt riskdelande mekanismer. Detta är avgörande för att minska den ekonomiska tröskeln för omställningen. Men stödsystemen måste utformas så att även mindre rederier kan ta del av dem.

En stor del av Sveriges skärgårdstrafik bedrivs av företag som inte har samma ekonomiska muskler som stora internationella rederier. För dessa företag kan investeringar i nya fartyg, batterisystem, motorer, bränslesystem eller laddinfrastruktur innebära mycket stora ekonomiska beslut. Omställningsstöden måste därför vara enkla, förutsägbara och tillgängliga även för små och medelstora rederier.

Resiliens och beredskap måste vägas in

Skärgårdsredarna anser att hållbara drivmedel också måste ses ur ett beredskaps- och försörjningstrygghetsperspektiv. Sverige behöver ett energisystem som är robust även vid störningar och kriser. Ett ensidigt beroende av en energibärare, en producent eller en importkedja skapar sårbarhet.

Den svenska skärgårdsflottan kommer vid en kris utgöra en viktig transportresurs. Därför bör tillgången till flera alternativa energibärare och fungerande lokal infrastruktur betraktas som en del av Sveriges civila beredskap. Omställningen ska inte bara göra sjöfarten fossilfri – den ska också göra den mer robust och motståndskraftig.

Skärgårdsredarna måste finnas med i det fortsatta arbetet

Skärgårdsredarna välkomnar förslaget om ett forum för dialog och samverkan. Ett sådant forum kan bli ett viktigt verktyg, men det är avgörande att det representerar hela sjöfarten.

Den mindre yrkesmässiga passagerarsjöfarten har andra förutsättningar än den storskaliga handelssjöfarten. Dessa perspektiv måste finnas med när framtidens stöd, regelverk och infrastruktur utformas. Skärgårdsredarna vill därför vara en aktiv part i det fortsatta arbetet och bidra med branschens praktiska erfarenheter.

Skärgårdsredarnas slutsats

Ds 2026:11 innehåller flera positiva förslag och visar att staten nu är beredd att ta ett större ansvar för sjöfartens omställning. Skärgårdsredarna stödjer denna inriktning.

Men omställningen får inte stanna vid produktionsanläggningen. Det måste finnas bränsle där fartygen finns, infrastruktur där bränslet ska användas och ekonomiska förutsättningar för rederierna att ställa om.

Skärgårdsredarna vill därför särskilt framhålla behovet av:

- stöd till hela kedjan från produktion till användning,
- utbyggd infrastruktur för hållbara drivmedel även i mindre hamnar,
- teknikneutrala styrmedel som möjliggör både elektrifiering och alternativa bränslen,
- investerings- och riskdelningsstöd som är tillgängliga för mindre och medelstora rederier,
- att resiliens, försörjningstrygghet och beredskap integreras i omställningspolitiken,
- samt ett strukturerat samarbete mellan staten och den yrkesmässiga sjöfarten, där Skärgårdsredarna ges en tydlig roll.

Sveriges skärgårdsrederier vill och behöver vara en del av den gröna omställningen. Men staten måste skapa förutsättningarna för att den ska kunna genomföras i praktiken. Klimatomställning, konkurrenskraft och beredskap måste gå hand i hand.

I övrigt stödjer Skärgårdsredarna Svensk Sjöfarts yttranden.

Göteborg som ovan

För föreningen Skärgårdsredarna

Ingela Berntson

Ingela Berntson, VD